

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Imenitni: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslagi, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenske ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 8, pritrileno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan K 300—	celoletno K 450—
polletno 150—	polletno 240—
3 mesečno 75—	3 mesečno 120—
1 25—	1 40—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 8, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov se ne vrata.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kroni.

V inozemstvu 65 par = K 2.60.

Poština plačana v gotovini.

Pustolovščina mora biti konec!

V petek je Karel Habsburški prelomil dano besedo, da ne bo brez vednosti in izrecnega dovoljenja švicarske vlade zapustil švicarskega ozemlja, ostavil Svico in se na aeroplanu vrnil na Madžarsko.

Njegov nenadni in skrbno pripravljeni povratek znači, da namestila Karel izvršiti na Madžarskem državni prevrat ter se zopet polasti ti krone Sv. Stefana.

Cas, ki si ga je izbral za izvedbo te svoje nove pustolovščine, nam daje misliti. Nedavno tega se je vršila v Benetkah pod vodstvom italijanskega ministra zunanjih delov, della Torretta konferenca avstrijskih in madžarskih državljanov, na kateri se je med Avstrijo in Madžarsko sklenil sporazum glede Burške. Vse italijanske časopise je ta sporazum proslavljalo kot dogodek dalekosežne politične važnosti ter povdarjalo, da je Italija s svojim uspešnim posredovanjem med Madžarsko in Avstrijo vzela v svoje roke vodstvo politike v centralni Evropi ter nastopila kot nekaj protektor Madžarske in Avstrije. Vse te časopise je docela odkrito izjavljalo, da pomenja nastop ministra delov, della Torretta v burškem vprašanju prelom v italijanski zunanji politiki in očitno averzijo Italije proti malantanti.

In za petami beneški konferenci, v kateri se je z največjim aplombom trilo v svet, da je definitivno odstranila in odpravila vse vzroke dosedanjih kriz v Osrednji Evropi, je sledila Karlova ponovna avantura na Madžarskem.

Ne moremo se ubraniti domnevanja, da je ta avantura v vzročni zvezi s konferenco v Benetkah. Ne bomo trdili, da je dala Italija v Benetkah svoj formalni pristanek na to, da se Habsburžan lahko svobodno vrne na madžarski prestol, ni pa dvomiti, da so madžarski državniki ki so vsi notorični Karlovi pristaši dobili v razgovorih z voditelji italijanske zunanje politike utisk da Italija vsaj ni načelno nasprotna ako že ni naravnost naklonjena habsburški restavraciji na Madžarskem. Ta utisk je bil brezdvomno me rodajen za madžarske državnike in za Karla, da so se odločili za takojšnji nastop.

Zato je beneški konferenci takoj neposredno sledil poskus te restavracije. Marki della Torretta je torej dal posredno povod za Karlovo avanturo. S svojo spremenjeno politiko podpirajo Madžarsko in naperjeno proti mali antanti, ne samo ni dosegel nobenega uspeha

marveč je doživel celo popolen fiasko. Ta njegova nova politika, ki se je izneverila smernicam, katere ji je dal grof Sforza, je ustvarila nevarne klice za nove mednarodne zapletitve v centralni Evropi.

Pustolovščino Karla Habsburžana smatra mala antanta za provokacijo, proti kateri hoče nastopiti z vso energijo in brezobzirnostjo. Dogodki na Madžarskem so za Češkoslovaško, Jugoslavijo in Rumunsko povod za takojšnje intervencije.

Gadje gnezdo na Madžarskem ki ogroža neprestano evropski mir se mora razbiti. Ker ne gre z dobrobo trebanastopiti s silo. V tem oziru soglašajo enodušno vse države male antante in do krepko odločene da ne bodo več cincale, marveč da bodo, ne oziraje se na levo ne na desno, posegle po zadnjem sredstvu po orožju.

Resno voljo, ki jo kaže v tem pogledu mala antanta, je očitno: jel uvaževati tudi della Torretta, z to je takoj pokopal svoje načrte o madžarsko-avstrijsko-italijanski zvezi proti državam male antante, ter jel trobiti k splošnemu umiku.

Mož, ki je še včeraj dal po svojih listih razglašati koncentrični nastop Italije, Madžarske in Avstrije proti naši kraljevini, je danes sklonil hrbet ter dal Beograd službeno obvestiti, da soglašajo Italija z vsemi koraki in jih podpira, jih bo naša vlada v sporazumu z ostalimi silami male antante ukrenila proti Madžarski in Karlu Habsburžanu.

Pod pezo razmer je torej Italija morala vendarle ugrizniti v kislo jabolko in se pridružiti mali antanti. In na mali antanti je sedaj, da končno napravi mir in red na Madžarskem in s tem v osrednji Evropi. Nobeni oziru ne smejo več veljati, postopati je treba sedaj brez par. dona in brez vsake sentimentalnosti.

Gospod Karel in njegovi Madžari krše mednarodne pogodbe, ter tajo obveznosti, ki so jih slovesno prevzeli in podpisali. Naj prejmejo za to tudi zaslužno plačilo!

Madžarsko, ta element neprestanih nemirov in ognjišče vsesplošne krize v Evropi, je treba s takojšnjo vojaško intervencijo ukrotiti ter jo prisiliti da bo izpolnila svoje obveznosti obenem pa tudi izročila povzročitelje vseh zapletljivosti, na čelu jim gospoda Habsburga, roki mednarodne pravice.

In s Karlom bo treba napraviti kratek proces!

Tega operetnika, ki v svoji gluposti misli posnemati velikega Napoleona, naj zadene tudi Napoleonova usoda. Proč z njim! Sentimentalnosti tu niso na mestu. Ako se ne moremo povspeti iz slaboumeva

nih humanih ozirov do energičnega dejanja, ki bi enkrat za vselej napravilo konec njegovim tragikomnim pustolovčinam, potem bo treba skrbeti vsaj za to, da se ga in nira v kraju kjer mu bo za vselej

odvzeta možnost, vznemirjati svet s svojimi avanturami ter ogrožati mir v centralni Evropi.

Karel je svojo ulogo doigrati naj gre!

Druga avantura Karla Habsburga.

Mala antanta solidarna v akciji proti Karlu. — Delna mobilizacija v Jugoslaviji in Češkoslovaški.

VAŽNA SEJA MINISTRskega SVETA.

— Beograd, 23. oktobra. (Izv.) Kakor smo že v soboto javili, je vest o Karlovem povratku vzbudila v vseh slojih veliko in opravičeno ogorčenje. Ministrski svet se je takoj sestel na posvetovanja, ki so trajala pozno zvečer. Seji ministrskega sveta sta prisostvovala tudi češkoslovaški in rumunski poslanik. Sklepi ministrskega sveta so ostali tajni, ugotovilo se je, da vlada med Češkoslovaško, Rumunijo in našo državo popolno in neskaljeno soglasje glede vseh ukrepov proti karlističnim pučem na Madžarskem.

DELNA MOBILIZACIJA NASE ARMADE.

— Beograd, 23. okt. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bil podpisan ukaz, s katerim se pozivlja na orožno vajbo prvi poziv dveh divizij iz Srbije. Diviziji bodoča odposlani na madžarsko mejo.

NASE VOJASKE PRIPRAVE.

— Beograd, 23. okt. (zv.) Med vojnim ministertvom in načelnikom generalnega štaba so nepretrgane konference, na katerih temeljito razpravljajo o vseh vojaških pripravah, da se udušijo gibanje Karlistov in zagotovijo trajni mir naše države na severni meji proti Madžarski. Poveljnika I. in IV. armijske oblasti v Novem Sadu, osiroma v Zagrebu, sta prejela podrobna navodila.

ČEŠKOSLOVAŠKA NASTOPI PROTI MADŽARSKI — MALA ANTANTA ZA DEFINITIVNO RAZREŠITEV HABSBUŠKEGA PROBLEMA. — MOBILIZACIJA NA ČEŠKOSLOVAŠKEM.

— Praga, 23. okt. (ČTU.) O seji ministrskega sveta se je izdal nastopni komunikat:

V nedeljo 23. t. m. ob 9. je bila izredna ministrska seja, na kateri se je razpravljalo o dogodkih, ki so nastali radi povratka Karla Habsburga na Madžarsko. Ministrski svet je ugotovil, da je bil s te strani v preteklih mesecih eden že drugi napad na mir Evrope.

Ko je ministrski predsednik dr. Beneš podal poročilo o dogodkih in ukrepih, ki so se storili tekom dneva, se je ugotovilo, da se je nemudoma storilo vse v varstvo republike.

Sporazum med člani male antante je popoln ter so se vsi potrebni ukrepi storili skupno.

Ministrski svet je sklenil, da se odredijo vse priprave za delno mobilizacijo.

Vojaska oblastva, ki pridejo v poštev, so že odredila potrebno. Češkoslovaška vlada ne more dalje trpeti, da bi se ponavljali slični dogodki in je odločena, da bo storila vse, da se bo habsburški problem trajno ročil definitivno in takojšnjo izvedbo mirovni pogodbe. Češkoslovaška je svoje stališče naznanila vsem zaveznim vladam, ki so že v soboto vložile skupen protest proti ožročanju miru. Češkoslovaška vlada mora ponovno poudarjati, da je bila in da je ostala njena politika miru in da je to posebno napram Madžarski pokazala v največji meri. Češkoslovaška brani republiko in demokracijo. Vlada poudarja, da so se storili vsi koraki in da javnost lahko v miru in redu pričakuje nadaljne dogodke.

— d Beograd, 23. oktobra. Presbitero poroča: Češkoslovaška republika je odredila mobilizacijo in zavzela neodločeno stališče, proti povratku Habsburžanov na madžarski in avstrijski prestol.

Napravimo konec!

Madžarska zasluži kazni.

— d Beograd, 23. oktobra. Presbitero poroča: Vest o povratku bivšega kralja Karla ni povzročila vznemirjenja samo v Beogradu, temveč tudi v Zagrebu in Ljubljani. Sklepejo se protestni shodi proti vrnitvi bivšega kralja na Madžarsko. Vseučilišna mladina v Beogradu in Zagrebu je sklicala protestne skupščine. Beograd je oživel in z ogorčenjem zahteva, da se enkrat za vselej konča pustolovščina bivšega kralja Karla in da Madžarska zasluži kazni, ker ne spoštuje mednarodnih dogovorov.

Mala antanta smatra Karlovo povratek za casus belli.

— d Beograd, 23. oktobra. Presbitero poroča: Duna: Karl se je s svojo ženo Cito zopet vrnil na Madžarsko z namenom, da zopet prevzame vladno in proglasi sebe za kralja Madžarske in Avstrije. Zdi se, da ga v tej nameri ne podpirajo samo vstahi, ki se nahajajo na Zapadnem Madžarskem, marveč tudi Madžarska vlada sama, ki hoče uveriti veliko in malo antanto da ji je bil Karlov prihod nepričakovan in neznan. Kolikor je znano, bo mala antanta ostala pri svojem prvotnem sklepu od me-

seca aprila in ne bo dovolila povratka Habsburžanov, ker bi se s tem ustvarila zelo resna mednarodna situacija kakor v vzhodni in srednji Evropi, tako tudi na vsem svetu.

Italija solidarna z našo državo proti Karlu?

— d Beograd, 23. oktobra. Presbitero poroča: Italijanska vlada je obvestila vladu kraljevine SHS, da bo podpirala njene korake, ki se bodo storili proti povratku bivšega kralja Karla na madžarski in avstrijski prestol.

— Beograd, 23. okt. (Izv.) Danes dopoldne je posetil namestnika ministrskega predsednika, ministra g. Marka Trifkovića, italijanski odpravnik poslov, in imel z njim daljši razgovor. V dobro informiranih političnih krogih zatrjujejo, da je italijanski odpravnik izjavil g. Trifkoviću, da bo Italija v smislu rapalske pogodbe, zlasti glede točke o povratku Habsburžanov podpirala našo vladu v tem vprašanju.

Beograd, 23. okt. (P. B.) Pooblaščenec smo izjavili, da je tukajšnji italijanski odpravnik po naredbi italijanskega ministra za zunanje stvari markija Della Torretta naznanil kr. vladi, da je Italija popolnoma solidarna z vladu kraljevine SHS glede bivšega kralja Karla.

Koraki Anglije in Francije v Beogradu. — Naša vojska pripravljena.

— d Beograd, 23. oktobra. (ZNUJ) »Politika« javlja: Včeraj okoli 17. sta prišla v ministrsko predsedništvo gg. Simona in Young, francoski in angleški poslanik, da se pri g. Trifkoviću informirata o namerah naše vlade. Kakor doznavamo, sta poslanika teh vesele svetovanja, naj se ne prenaplajo v svojih sklepih in obljubil podporo svojili vlad, da se ognejo konfliktu in da se Karlova avantura odvrne mirnim potem.

Snoči okoli 16. so bili zastopniki male antante v kabinetu ministrskega predsedništva. Posvetovanje je trajalo pol ure. Pri odhodu iz predsedništva, sta nam izjavila češkoslovaški in rumunski poslanik, da morajo člani male antante po dogovoru, ki jih veže, delati sporazumno in da vse akcije nikakor ne smejo biti izolirane, temveč da morajo biti samo skupne.

Zinaida Hippius:

Boljševik M. Gorkij.

(Odlomki iz dnevnika.)

*) Učenjak, čegar dela so slavna po vsej Evropi. In mu je izkazal svoječasno neprecenljive usluge; midva (pisateljica in njen mož, pisatelj Dmitrij Merežkovskij). Op. prev.) sva poznala Gorkega že dolgo, morda dvajset let, in tekom vojnih let naju je posestil večkrat. Toda nikdar nisva postala z njim intimna; ločilo nas je čudno tujstvo. Niti njegova, brez dvoma močna, čeprav ne enakomerna literarna nadarjenost, ki naju je včasih navdušila, naju ni mogla približati. Mnogi se sebičnih lašakov, same ničle, ki so ga vedno obdajale in ki jih je trpel okoli sebe, so mu sicer odbile mnogim prijateljem.

Ti ljudi mu niso bili niti strankarski somišljeniki; večinoma so bili literarni parasi. Tak »dvore« ni nič nenavadnega pri ruskem pisatelju, ki prihaja iz nižnj ljudstva in ima veliko ime, ako je pri tem šibkega značaja, nediviliziran in naivno častilakomen.

J. J. ni mogel trpeti parasitov Gorkega, toda v svoji dobroti jih Gorkemu ni zameril.

J. J. je bil s Gorkim intimno znan

J. J. je bil zopet pri Gorkem, da bi ga prosil za svojega brata (ki so ga zaprili).

Pripovedoval je: »K neareč sem prišel ob uri, ko je Gorkij obedoval. Ponudil mi ni ničesar, a bi od Gorkega tudi ne sprejel za vse na svetu niti grizljaja; odkrito priznavam, da sem bil lačen, in bilo mi je neprijetno, biti poleg: imel je kotle, sveže kuhano in borovniški narastek...«

Ubogi J. J., ki je nekaj Gorkega dobesedno rešil smrti! Za plačilo je smel gledati, kako Gorkij obeduje. To je bilo tudi vse, kajti na prošnjo zaradi brata je Gorkij dejal: »Dolgočasite me. No, kar ustrelite naj vašega brata!« J. J. je pripovedoval to zelo razburjen, s tresočim se glasom. Ne zaradi brata, ki naj bi ustreljen (bržčas niti ne bo ustreljen), ne za to, ker je Gorkij pozabil, kaj je J. J. storil zanj, nego za to, ker je J. J. zdaj videl pravi obraz človeka, ki ga je ljubil... in ki ga morda ljubi še sedaj.

Mene Gorkij ne more niti užaliti (saj ga nisem nikdar ljubila), niti osupniti (saj sem ga vedno dobro poznala). Brez vsake kulture je, a tudi za vsako kulturo nesposoben. Razen tega ima popolnoma žensko dušo. Lahko je dober, a tudi hudoben. Vse mu je mogoče storiti in ni za ničesar odgo-

voren. Zda je dela veliko škodo in igra skranje negativno vlogo; toda to je končno le ženska pasivnost, »spot Magdalene«. Toda on je Magdalena, ki se nikdar ne skesa, ker se svojih grehov nikdar ne zave.

Ne zavidam ga za njegove kotle. Naša satuhla kaša in naša vodena juha, od katere živimo (kakor J. J.) že dolge mesece, je resnično bolj zdrava hrana...

Dmitrij (Merežkovskij) sedi vse dni do nemoglosti ob korekturah neumnih, žužmarskih prevodov neumnih romanov za »Svetovno literaturo«. To je pod pokroviteljstvom Gorkega in njegovih parasitov, Tihonova, ustanovljen podjeto, ki naj bi duševnim delavcem daje postranskega zaslužka. Teh prevodov ne bodo tiskali in tudi nima smisla, da bi jih tiskali. Za ogromno tiskovno polo (tipkani prepis gre na stroške prevajalca) plačujejo prevajalcem po 300 Leninovih rubljev ter po 100 Leninovih rubljev za korekturo.

Dmitrij dela na teh korekturah po dnevi in jaz po noči. Za korekturo nekake francoskega romana, ki ga je prevedel stradalca mlado dekle, sem potrebovala 14 dni.

Zanimivo je čemu v Sovd-siji (Rusiji) uporabljajo pisateljice. Prav-

zaprav jih ne rabijo prav nič. Vse je le dobrota, miloščina, ki jo Gorkij naklanja Merežkovskemu.

S to miloščino (za 14 noči sem prejela okoli 1000 rubljev); toliko potrebuje človek pol dneva za življenje) ni mogoče kupiti nič posebnega. Bolje je prodati par starih hlač.

Gržebini je zanimiv individij. Rojen parasit in maroder inteligentnih krogov. Vedno je visel na različnih literarnih podjetjih in založbah, na nekaterih se je naravnost prismoil, a v obče brez uspeha. Včasih se je tudi spotaknil: enkrat je vzel v založništvo »Šipovnik« honorar za slikarja Somoval; ko se je to zvedelo, je jokaje prosil, naj se stvar zataša. Pred vojno je živel v bedi in si je včasih izposodil pet rubljev; toda med vojno so mu narasla krila in je ustanovil svoj, sila patrijotični in bojeviti časnik »Domovino«.

Od prvega hipa revolucije se je kakor klop vesaal na Gorkega. Sledil mu je kakor senca, in nekdo ga je videl steti na nogalnici avta velike knežinje Ksenije, s katerim se je v marečnih dneh voziral Gorkij. (Morda tisti avto ni bil last Ksenije, nego kake druge velike knežinje; jamčiti ne morem.)

Prebrisani Gržebini je ostal Gork-

mu zvest. Na parasitski lestvi so je vzpenjal višje in višje ter je napravil kariero. Zda je desna roka in glavni faktor Gorkega. Ob vsaki uri prihaja lahko k njemu ter je njegov posredovalec pri nakupih »umetnine«. Gorkij nakupuje zda pohlepno raznovrstne vaze in email od zaničevanih buržujev, ki od lakote poginjajo. (K staremu, bolnemu E., liberalnemu intelektualecu, je prišel celo osebo, da si ogleda ostanke kineškega porcelana. In kako je bil umazan!)

Stanovanje Gorkega je videti kakor kak muzej ali kakor krama s starino; usoda Gorkega*) pa je grenka: o »umetninah«, vzle svojih strasti zanje, ne razume ničesar. Po cele ure poseda pri njih, snazi email, ogleduje svoje nakupe... in ubožec si ob tem domišlja, da je to največja »kultura«.

V zadnjem času kupuje tudi pornografske albume. Toda niti o tem ne razume ničesar. Neki antikvar in bibliotekar mi je pravil z nedolžno jezo: »Gorkij je plačal za tak album 10.000 rubljev, a ni vreden niti 5000!«

Razen albumov in emaila pa dobavlja Gržebini Gorkemu tudi carske rublje. J. J. ga je zalotil slučajno v Gorkega predsohi s celim zavojem takih bankovcev po 100 rubljev.

*) gorkij = grenak, trpek.

Za inseratni del odgovoren Valentin Kopitar.